

Major Ing. Martin Kurka

System údržby a oprav techniky v misích Organizace Spojených národů

**PODPORA
A ZABEZPEČENÍ**

Vojenské rozhledy, 2014, roč. 23 (55), č. 2, s. 87–100, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on line).

The System of Maintenance and Repairs in UN Missions

Abstrakt:

Příspěvek podává informaci o metodách a způsobech údržby a oprav výzbroje, techniky a materiálu Organizace spojených národů v mezinárodních misích, informuje o celkovém systému a povinnostech personálu při údržbě, opravách a vyprošťování výzbroje, techniky a materiálu v oblastech mírových operací Organizace spojených národů. Dále informuje o některých pravidlech údržby a o činnostech při plánování údržby, oprav a smluvně sjednaných službách.

Abstract:

The article informs about methods and ways of maintenance and repairing military equipment, armament, materiel, for the duration of UN international missions. It depicts the whole system, including personnel duties during maintenance and recovery of materiel in the areas of United Nations peacekeeping operations. Further it explains some maintenance rules and activities done while scheduling the maintenance and repairing scheme, as well as contracted services.

Klíčová slova:

Výzbroj a technika, materiál, náhradní díly, opravy a údržba, vyproštění, plánování údržby, hostitelský stát, mandát OSN.

Key words:

Armaments and equipment, materiel, spare parts, repairs and maintenance, recovery, scheduling maintenance, host state, UN mandate.

Úvod

V článku je rozebráno jen několik otázek týkajících se systému údržby a oprav výzbroje, techniky a materiálu Organizace spojených národů v jakékoli misi. Není možné zde informovat o všech oblastech logistické podpory mírových misí Organizace spojených národů, počínaje plánováním přesunů, operační logistice, zásobování potravinami, municí, pohonných hmot a maziv, ubytováním, dopravou, lékařskou pomocí a MEDEVAC, spojením, poštou, atd. Některé části článku jsou vztaženy ke konkrétní mírové misi MONUSCO v Demokratické republice Kongo.

1. Doktrína údržby, oprav a vyprošťování

Pro každou misi Organizace spojených národů bude systém údržby a oprav pozemní vojenské výzbroje, techniky a materiálu přizpůsoben podle specifických podmínek v oblasti mise. V tomto článku je popsán celkový pohled na obecné zásady a obecné pojmy systému údržby a oprav, které jsou používány jako základní vodítko pro zpracovávání plánů a směrnic k zabezpečení logistické podpory mise Organizace spojených národů.

Systém údržby. Systém údržby pozemní vojenské výzbroje, techniky a materiálu je organizovaný v několika úrovních tak, aby byl schopný zabezpečit náročnější opravy v závislosti na čase a složitosti.

Systém oprav. Opravárenská zařízení jsou zahrnuta v opravárenském systému v několika úrovních, které sahají od základní úrovně přes centrální prostředky Organizace spojených národů až k opravárenským prostředkům hostitelského státu.

Vyprošťování. Běžné vyprošťování pozemní vojenské výzbroje, techniky nebo materiálu je zabezpečeno vlastními silami jednotky, nebo jednotkami z vyšší úrovně logistické podpory, ale i dalšími zdroji a vybavením, které mohou být nakoupeny v potřebné míře k zabezpečení daného vyproštění.

Náhradní díly. Včasná dostupnost a přiměřené zásoby náhradních dílů jsou rozhodující pro plán údržby, zabezpečení údržby a oprav pozemní vojenské výzbroje, techniky a materiálu na každé úrovni logistické podpory. V případě, že tok náhradních součástí je přerušeno nebo zpožděno, nebo jsou uplatňovány reklamace, pak vytěžování náhradních dílů z nepojízdné techniky může hrát důležitou úlohu. Protože přerušení logistické podpory může trvat po dlouhou dobu a tato aktivita má značný vliv na systém oprav a údržby, vyžaduje pečlivou přípravu a rozvahu před započítáním oprav a jsou organizovány přísné kontroly.

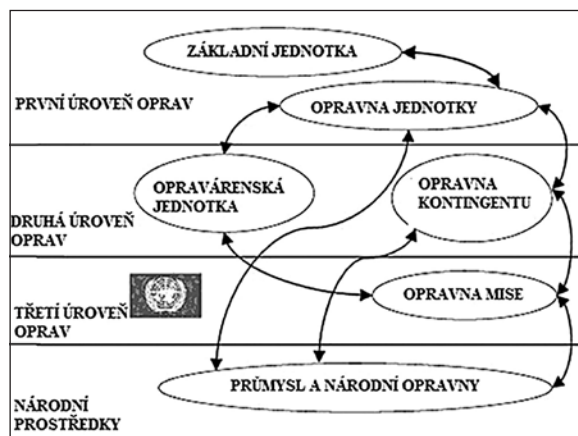
Úrovně podpory. Vybavení k opravám a údržbě vykonávané na nejnižší úrovni s dostupností náhradních dílů, nástrojů, prostředků a schopností technického personálu na místě oprav by mělo být využíváno do maxima. Neopravitelný materiál, pro danou úroveň, je odeslán na vyšší úroveň. Neprovozoschopná technika, výzbroj nebo materiál je defektován pro opravu v nejnižší úrovni. Defektace může být provedena na několika úrovních podpory. Vyšší úroveň je lépe vybavena, je více komplexní a s využitím specializovaného technického personálu, více účinná. Uvnitř tohoto systému se určuje priorita opravy neprovozoschopné výzbroje, techniky a materiálu. Postupy jsou stanoveny velitelem sil.

Úrovně podpory jsou rozděleny tímto způsobem:

- **První úroveň.** Základní opravárenská jednotka je odpovědná za denní údržbu výzbroje, techniky materiálu a komplexního vybavení. První úroveň poskytuje podporu celé jednotce, operující uvnitř mateřské jednotky, ale pod technickou kontrolou vedoucí opravárenské jednotky mise. Opravárenským jednotkám první úrovně mohou také vypomoci jednotky druhé opravárenské úrovně.
- **Druhá úroveň.** Opravárenská jednotka brigády nebo logistické základny je odpovědná za poskytnutí podpory specifikovaným jednotkám prvního sledu a organizacím. Druhá úroveň podpory je běžně vybavená nezávislá dílna nebo opravárenské zařízení v síle nebo úrovni pro danou oblast. Druhé úrovně mohou také zabezpečit některou třetí úroveň údržby a oprav.
- **Třetí úroveň.** Opravárenská jednotka velitelství mise je jiná než opravárenské jednotky první a druhé úrovně. Tyto jednotky, ačkoli jsou schopny podniknout všechny druhy údržby, zpravidla provádějí jen třetí úroveň oprav. Jsou statické, ve třetí úrovni mohou být zahrnuty místní, národní nebo mezinárodní průmyslové prostředky, které jsou k misi vázány kontraktem. [1]

2. Systém údržby a oprav

Rámcový obrázek systému údržby a oprav v Organizaci spojených národů je znázorněn níže. Ukazuje vztah mezi úrovněmi podpory jednotek, opravárenských zařízení Organizace spojených národů a organizacemi hostitelského státu. Síly a prostředky opravárenských zařízení jsou přesouvány podle potřeb v systému úrovní opravných smyček, které rozšiřují zabezpečení jednotek, jak dovnitř tak ven. V každé úrovni podpory je zvýšena schopnost provedení vyšších stupňů oprav. Ilustrovaný systém se nepokouší být konečný nebo předpisující, ale ilustruje hlavní způsoby a principy údržby a oprav, které mohou být implementovány v jakékoliv misi Organizace spojených národů. Systém je vhodný pro všechny úrovně misí Organizace spojených národů, týkající se

Zdroj: Upraveno dle [1]

Obr.: Rozdělení opravárenských úrovní

kteréhokoliv logistického podpůrného systému, který může být adoptovaný nebo přizpůsobený ke všem typům úrovní podpory uvnitř mise Organizace spojených národů. Integrita systému údržby a oprav musí být sledována a vyhodnocována, zda je účinná a podpora je poskytována efektivně. [1]

Vyprošťování. Vybavení pro vyprošťování jednotky musí být dostačující a schopné zabezpečit vyproštění všech pancéřovaných vozidel a evakuaci techniky, výzbroje nebo materiálu, který je rozmístěn v oblasti mise. Zvláště, když jednotky jsou rozmístěny ve velké vzdálenosti od sebe. Vyprošťovací jednotky musí být integrovány do úrovní opravárenského systému rovnoměrně a musí být kladen velký důraz na vhodnost jejich rozmístění. Plány vyprošťování jsou zpracovávány a obnovovány v závislosti na provozu pozemní výzbroje, techniky nebo materiálu v dané oblasti a jsou schvalovány velitelem sil.

Provozní kontrola. Příkazy a řízení provozu a oprav výzbroje, techniky a materiálu Organizace spojených národů v oblasti mise jsou kontrolovány ředitelem administrativy a ředitelem logistiky. Převážná část údržby a oprav výzbroje, techniky a materiálu je ve většině misí ovládána vojenským logistickým personálem. Integrované úsilí opravárenských sil a prostředků, zvláště nutnost zabezpečit efektivnost a organizovanost procesu údržby a oprav, musí být zabezpečeno tak, aby byla jasná a funkční kontrola nad systémem oprav a údržeb. Za uvedené podklady mají odpovědnost vedoucí funkcionáři, kteří jednají jménem velitele sil. Řídí metody operací a odbornou činnost opravárenských jednotek za účelem dosáhnout kolektivního úspěchu. Ředitel opravárenské činnosti mise řídí procesy oprav, určuje priority, metody, použití vybavení, zabezpečuje specializovaný výcvik, techniku a procedury, všech jemu podřízených jednotek.

Personální vztahy. Ředitel opravárenské činnosti bude spolupracovat s následujícími členy velitelství mise:

Ve vojenské logistické části velitelství ředitel opravárenské činnosti těsně spolupracuje s:

- hlavním operačním důstojníkem a jeho plánovací jednotkou ve všech záležitostech při zabezpečení operačních záležitostí, zvláště při sledování neprovozuschopné techniky a operačních vozidel (hlavní operační důstojník určuje priority oprav výzbroje, techniky a materiálu),
- náčelníkem pro spojení, v záležitostech ze spojovacího vybavení a priorit oprav komunikačních prostředků.

Uvnitř logistické části velitelství ředitel opravárenské činnosti spolupracuje těsně s:

- hlavním náčelníkem vojenské dopravní služby,
- hlavním náčelníkem oddělení pro inženýrské sítě a výstavbu dílen,
- hlavním lékařským důstojníkem v záležitostech oprav lékařských nástrojů a dalšího lékařského technického vybavení.

Uvnitř civilní administrativní části velitelství ředitel opravárenské činnosti spolupracuje těsně s:

- hlavním ředitelem pro rozpočet, výdaje a finanční záležitosti,
- hlavním ředitelem zásilkové služby a kontrakčních záležitostí,
- hlavním ředitelem dopravní služby,
- hlavním ředitelem pro spojení a generátory.

Povinnosti uvnitř opravárenské jednotky. Ředitel opravárenské činnosti řídí:

- opravárenskou jednotku, určenou k zabezpečení údržby a oprav výzbroje, techniky a materiálu velitelství (velikost a organizace mise určuje velikost a vybavení opravárenské jednotky velitelství).

Zpráva o systému údržby a oprav. Potřebné informace o systému údržby a oprav jsou zpracovávány ve formě stručné zprávy pro vedoucí personál Organizace spojených národů, které obdrží krátce po příjezdu do oblasti mise. Tato zpráva může být přílohou logistické směrnice k zabezpečení mise.

Zpráva o systému údržby a oprav zahrnuje:

- informace o systému údržby a oprav, předpisy a procedury,
- prezentaci opravárenských jednotek a jejich odpovědnosti,
- aktuální situaci systému údržby a oprav uvnitř mise:
 - informaci o silách a prostředcích druhé, třetí úrovně a jejich rozmístění.
 - informaci o počtu výzbroje, techniky a materiálu v údržbě a v opravě.
 - informaci o rozpočtu a výdajích na údržbu a opravy. [1]

3. Plánování údržby a oprav

Všeobecné. Účastnické státy mohou být požádány o provedení logistického průzkumu. Tím budou zabezpečeny národní potřeby pro údržbu a opravy výzbroje, techniky a materiálu. Logistický průzkum přispěje k vývoji směrnice k vojskovému zabezpečení země před rozmístěním jednotek do oblasti mise, které budou základním prvkem výstavby systému údržby a oprav, o který každý přispívající stát bude požádán tak, aby byl soběstačný. K systému údržby a oprav budou zpracovány místní nebo mezinárodní kontrakty pro podporu mise. Následující podpůrné parametry budou dodržovány přispívajícími státy.

Jednotky, které jsou rozmístěny v první linii a mají své opravárenské prostředky, podporuje druhá úroveň pro údržbu, opravy a vyprošťování. Oddělení pro mírové operace Organizace spojených národů (DPKO - UN Department of Peacemaker Operations) může požádat jeden nebo skupinu přispívajících států, aby zabezpečily druhou úroveň a s omezenou podporou třetí úrovně zabezpečily provedení údržby a oprav výzbroje, techniky a materiálu, které se může uskutečnit dříve než před rozmístěním jednotek.

Hostitelský stát s logistickou podporou, jeho vojenští specialisté a občanskí zaměstnanci, je začleněn do systému údržby a oprav Organizace spojených národů s cílem zabezpečit misi ve druhé nebo třetí úrovni v souladu s místními kontrakty pro civilní podporu a Memorandem o porozumění (MOU - Memorandum of Understanding) s vládou ve vojenské oblasti.

Jednotky musí být rozmístěny s dostatečným množstvím náhradních dílů pro jejich výzbroj, techniku a materiál v souladu s požadavkem dle směrnice přispívátele státu. Jednotky budou vybaveny náhradními díly pro výzbroj, techniku a materiál k provádění údržby a oprav první a druhé úrovně, uložených v národních skladech, podle kritérií požadovaných směrnicí přispívátele státu.

Na základním stupni jednotka nebo odloučený tým mezinárodních vojenských pozorovatelů sleduje provoz a zpracovává týdenní hlášení o provozu. Zde je možné vyhodnotit

proběh kilometrů, počet km do následující údržby, počet odpracovaných hodin generátorů, stav provozuschopnosti komunikační a výpočetní techniky, stav a počet bojových zásob. Na základě zjištěných informací jednotka nebo tým může vyžádat údržbu nebo opravu výzbroje, techniky a materiálu či obměnu bojových zásob u nadřízeného stupně. Dále se zpracovává měsíční evidence o provozu vozidel a generátorů, ze které lze vyhodnotit měsíční počet ujetých km, spotřebu paliva, počet ujetých km konkrétním řidičem atd. U generátorů je možné vyhodnotit měsíční počet odpracovaných hodin, spotřebu paliva, počet hodin do následující údržby atd. Všechna hlášení a požadavky se odesílají ve stanoveném termínu na příslušné velitelství. Týdenní hlášení se odesílají pravidelně každý čtvrtek, měsíční hlášení ke čtvrtému dni následujícího měsíce. Nadřízený stupeň zpracovává měsíční hlášení a zasílá jej na hlavní velitelství mise Organizace spojených národů.

Činnosti při zabezpečení logistické podpory mise:

Fáze rozmístění. Tato fáze začíná aktuálním rozmístěním národního kontingentu a personálu Organizace spojených národů včetně druhých úrovní opravárenských prostředků určených přispívajícími národy.

Počáteční kontrola. Kontroly budou užitečné pro sečtení vybavení přicházejícího do oblasti mise, které má uspokojit dohodu o příspěvku nebo smluvní požadavky. Výzbroj, technika a materiál, který není provozuschopný, musí být opraven přispívající zemí nebo dodavatelem. Za problémy s neprovozuschopnou výzbrojí, technikou a materiálem nebo jeho poškozením vzniklých při transportu je zodpovědná Organizace spojených národů.

Udržovací fáze. Zpočátku budou větší mise silně spoléhat na rozmístěnou vojenskou logistickou podporu a potom se postupně provede přechod k civilním dodavatelům tak, aby to bylo přijatelné a cenově příznivé. Malé mise, nepožadující vojenskou logistickou podporu, budou obecně závislé na civilní a kontraktační podpoře v době příjezdu do oblasti mise. Udržovací fáze začíná, jakmile jsou zabezpečeny civilní nebo smluvní záležitosti v daném místě. Účel tohoto zabezpečení je udržet logistickou podporu mise po dobu mandátu Organizace spojených národů. Nicméně pokračující finanční úspory vojenské logistické podpory budou vyžadovány i během této fáze v závislosti na specifickém mandátu a proveditelnosti realizovat civilní a dodavatelskou podporu.

Průběžná kontrola. Pravidelná kontrola bude prováděna během mise s cílem zajistit, aby kontingenty byly zabezpečeny v souladu se standardy obsaženými v Memorandu o porozumění. Plánování a vyhodnocování kontrol bude poskytováno kontingentům přímo ředitelem administrativní části velitelství.

Fáze ukončení mise. Před skončením mandátu Organizace spojených národů, bude plánován přesun za účelem postupně stahovat všechny jednotky z oblasti mise. Dané plánování je obvykle zpracováváno do větších detailů než pro fázi rozmístění.

Fáze ukončení mise je uskutečňována ve třech etapách:

- redukce plánování zásob náhradních dílů,
- ukončení všech procedur,
- zabezpečení přepravního plánu.

Během redukce plánování zásob náhradních dílů jsou již odmítány požadavky na údržbu a opravy, aby se minimalizovaly výdaje na nákup a přesun materiálu.

Kontrola po odjezdu. Kontrola bude uskutečněna s cílem zjistit užitečnost výzbroje, techniky a materiálu před odesláním zpět přispívajícímu národu nebo dodavateli. Detaily kontrol mají být zahrnuty v plánech fáze ukončení mise.

4. Plánovací směrnice a povinnosti

Směrnice pro údržbu a opravy. V oblasti mise musí být rozmístěny všechny prostředky nezbytné pro údržbu a opravy výzbroje, techniky a materiálu, kterými jsou jednotky vybaveny. Prostředky a postupy pro údržbu a opravy a musí být k dispozici ke splnění úkolů a koncentrovány v jednotlivých úrovních údržby a oprav.

Údržba a opravy mohou být vykonávány v závislosti na složitosti:

- **První úroveň:** Údržba a opravy se provádí na krátkou vzdálenost mezi jednotkou a opravárenskou jednotkou. Je důležité vhodné umístění sil a prostředků pro údržbu a opravy.
- **Druhá a třetí úroveň:** Plní stanovený úkol údržby a oprav v minimální výši únosných a přiměřených výdajů z 85 % nebo více. Údržbu nebo opravu má velký význam začít co nejdříve, s ohledem na ekonomické výdaje, které by měly být rozhodující v centralizaci údržby a oprav na dané úrovni údržby a oprav.
- **Třetí úroveň:** Jestli je oprava výzbroje, techniky a materiálu nerentabilní, mimo kapacitu nebo způsobilost opravárenských prostředků uvnitř mise, musí být rozhodnuto o zrušení materiálu, evakuaci do přispívající země nebo odeslání k dodavateli.

Běžné údržby a opravy by měly být realizovány v těch úrovních, ve kterých jsou požadované opravárenské prostředky dostupné.

Plánovací povinnosti při údržbě a opravách

Ředitel opravárenské činnosti je odpovědný za:

- zabezpečení potřebných prostředků pro údržbu a opravu,
- zabezpečení dostupnosti požadovaných opravárenských prostředků, spolupráci s dodavateli náhradních dílů, nástrojů, vybavení a nestandardních prostředků,
- plán rozmístění opravárenských prostředků a jejich rozvoj,
- koordinaci prací různých dílen a místních dodavatelů, monitorování pracovní náplně a přerozdělení práce podle potřeb,
- zabezpečení plánování nákupu a tvoření zásob náhradních dílů a vybavení opravárenských prostředků,
- určení priority údržeb a oprav podle směrnic daných velitelem sil,
- plánování rozpočtu na spolupráci s místními dodavateli,
- plánování výrobní činnosti a příkazů k podřízeným jednotkám,
- plánování vyprošťovacího a evakuačního systému,
- formulování pravidel pro kanibalizaci výzbroje, techniky a materiálu a za renovaci náhradních dílů.

Ředitel opravárenské činnosti je hlavním poradcem velitele sil v záležitostech údržby a oprav. Zabezpečuje vysokou součinnost mezi silami a prostředky oprav, jednotkami a zabezpečuje standardizaci opravárenského vybavení.

5. Údržba prováděná uživatelem

Preventivní údržba. Je systematická péče, kontrola a údržba výzbroje, techniky a materiálu tak, aby se udržovala provozuschopná a předcházelo se jejím poruchám nebo poškození a menším defektům s rozvojem do rozsáhlejších poškození.

Plánovaná údržba. Je preventivní údržba, která se provádí po fixovaném kilometrovém výkonu nebo časovém intervalu k tomu udržení spolehlivosti výzbroje, techniky a materiálu. Tato údržba bude uskutečněna pro každou výzbroj, techniku a materiál jednotky jednou za měsíc (podle Plánu údržby a oprav do 30 dnů) opravárenskou jednotkou po poradě s funkcionáři první úrovně opravárenských prostředků. Údržba zahrnuje kontrolní, seřizovací, opravárenské práce a čištění výzbroje, techniky, materiálu a jejich významných skupin a součástí. Údržba bude zaznamenána ve vozidlovém nebo přístrojovém záznamníku nebo v přístrojové logistické knize. Provádění údržeb a záznamy o údržbě budou kontrolovány inspekčním týmem Organizace spojených národů během výroční technické kontroly.

Operativní preventivní údržba. Jednotky nebo členové pozorovatelských týmů jsou odpovědní za používání výzbroje, techniky a materiálu podle směrnic, uživatelských příruček nebo průvodců před, během a po použití. Zabezpečují provedení údržby před, během a po provozu a připravují výzbroj, techniku a materiál pro další použití, jako např. elektrické generátory, ženijní stroje a vybavení, pozorovací a sledovací prostředky, stejně jako signalizační a spojovací zařízení. Operativní údržba by měla být vykonána v souladu s technickými příručkami pro specifické vybavení.

Důstojník pro údržbu a opravy. Je odpovědný za zabezpečení systému preventivní a periodické údržby výzbroje, techniky a materiálu a zajištění jejich efektivní implementace do průběžného „Plánu údržby a oprav“ a vedení záznamů o každé výzbroji, technice a materiálu, u kterého byla údržba provedena.

6. Vyžadování údržby, oprav a vyproštění

Žádost o opravu znamená, že bude oprava nebo vyproštění provedeno nadřizenou opravárenskou úrovní, protože daná údržba, oprava nebo vyproštění je za způsobilosti dané jednotky. Vyžádání údržby, opravy nebo vyproštění tímto pracovním procesem vylučuje místní infrastrukturu a finanční pomoc.

Vyžadovací proces údržby, oprav nebo vyproštění. Žádost o údržbu, opravu nebo vyproštění je běžně předkládána nadřizené úrovni uvnitř systému údržby a oprav Organizace spojených národů. Ve výjimečných případech může být žádost předložena přímo řediteli opravárenské činnosti. Žádost může být zpracována v písemné podobě a zaslána faxem, bojovými spojovacími prostředky, územními komunikačními prostředky nebo telefonicky.

Odloučené týmy mezinárodních vojenských pozorovatelů nemají vlastní prostředky pro údržbu a opravy výzbroje, techniky a materiálu, např. osobních vozidel a generátorů. Zabezpečují pouze kontrolu a údržbu před a po použití. Vyšší stupně údržeb a oprav výzbroje, techniky a materiálu se vyžadují u nadřazeného stupně podle stanovených směrnic pro danou misi, který vysílá, zpravidla letecky, týmy mechaniků k provedení požadovaných údržeb a oprav výzbroje, techniky a materiálu.

Zabezpečení údržby, opravy nebo vyproštění. Daná opravárenská úroveň zabezpečí dle potřeb:

- odeslání opravárenského nebo vyprošťovacího týmu,
- vybavení a náhradní díly pro určený opravárenský nebo vyprošťovací tým,
- místní smluvní služby.

Vlastní jednotka je odpovědná za stav výzbroje, techniky a materiálu pro opravu, jako je vymontování skupin, podskupin, za čistotu nebo přípravu k vyproštění. Podle specifického vybavení, vlastní jednotka má zajistit, aby nedošlo k žádnému poškození při přepravě výzbroje, techniky a materiálu. Jednotka má použít vhodné upevňovací, balicí prostředky a materiál. Výzbroj, technika a materiál by měl být bezpečně označen pro poznávací účely.

7. Systém vyprošťování

Zodpovědnost. V první řadě je zodpovědností základní jednotky nebo pozorovatelského týmu vyprostit nebo evakuovat vlastní nepojízdnou výzbroj, techniku nebo materiál. Když je vyproštění nad možnosti jednotky nebo týmu, ředitel opravárenské činnosti přidělí k danému případu vyprošťovací jednotku druhé úrovně z nejbližší oblasti mise. Po vyproštění bude případně nepojízdné vozidlo evakuováno na místo, kde může být opraveno silami a prostředky vlastní jednotky nebo nadřazenou úrovní.

Vyprošťovací priority. Priority jsou:

- při vyproštění důrazně předcházet zranění nebo smrti k personálu,
- vyproštění zahrnuje zabezpečení zdravotnické pomoci i případné hašení výzbroje, techniky a materiálu,
- zamezení nehod nebo poškození vozidel převážející materiál podléhající zkáze nebo výbušný materiál,
- vyproštění a evakuace vyžaduje předcházení zablokování cest nebo silnic,
- všechny další situace (průzkum, obrana, střežení,...).

Postup při vyžádání vyproštění. Žádost o vyproštění bude předložena uživatelem (řidičem, jednotkou nebo velitelem konvoje) využitím vhodných dopravních prostředků nebo běžně dostupnými komunikačními prostředky (rádio, telefon, míjející jednotkou). Žádost by měla být předložena přímo jednotkou odpovědnou za vozidlo. Žádost o vyproštění nebo evakuaci musí obsahovat přesné informace, které jsou nezbytné k provedení vyproštění nebo evakuaci. Příslušníci jednotky nebo pozorovatelského týmu by měli zůstat v místě vyprošťování a nenechat výzbroj, techniku nebo materiál bez dozoru dokud vyprošťovací nebo evakuační prostředky nepřijedou.

Vyprošťovací jednotka. Po obdržení nařízení s určenou prioritou, rozhodne, jestli je schopna splnit úkol. Jestli jednotka může splnit úkol, předloží nezbytné informace zpět zadateli. Jestli jednotka není schopná splnit úkol, bude informovat nadřízeného. Po splnění zadaného úkolu bude vše zaznamenáno, včetně informací o poškozeních výzbroje, techniky a materiálu vzniklých během vyprošťovací operace a před vyprošťováním.

8. Kontrolní postupy a procedury

Všeobecné. Účelem kontroly je ověřit, že jednotka má zpracován Plán údržby, který je adekvátní potřebám a zda je údržba vykonávána správně, stejně jako identifikovat specifické problémy s jednotlivou výzbrojí, technikou a materiálem.

Četnost kontrol výzbroje, techniky a materiálu je jednou ročně. Četnost může být zvýšena ředitelem opravárenské činnosti, nebo pokud se vyskytnou nestandardní skutečnosti. Všechny kontroly budou uskutečněny inspekčním týmem určeného a řízeného ředitelem opravárenské činnosti.

Inspekce jednotky. Jednotka je odpovědná za přípravu výzbroje, techniky a materiálu ke kontrole. Měsíční kontrolu výzbroje, techniky a materiálu řídí velící důstojník jednotky. Kontrola by měla zahrnout formální prohlídku výzbroje, techniky a materiálu, ale i kontrolu stavu garáží a vyhodnocení efektivitu údržby výzbroje, techniky a materiálu.

Průběžná kontrola. Technická kontrola výzbroje, techniky a materiálu jednotky je prováděná inspekčním týmem, který má být určený, koordinovaný a instruovaný ředitelem opravárenské činnosti. Jednou za rok má zjistit potřebu a užitečnost vybavení a zajistit, aby procedury údržby a oprav byly zabezpečovány řádně.

Ředitel opravárenské činnosti oznámí termín kontroly jednotce nebo velitelství v dostatečném předstihu tak, aby bylo zabezpečeno, že výzbroj, technika a materiál bude v operační pohotovosti a připraven ke kontrole.

Inspekční tým uvede v své kontrolní zprávě ty položky, které vyžadují nápravná opatření. Kontrolní zpráva se zpracovává ve třech kopiích, jedna kopie je určena jednotce, druhá inspekčnímu týmu a třetí pro ředitele opravárenské činnosti. Jednotka je zodpovědná, za provedení nápravných opatření. Jednotka také přijme opatření pro údržbu a opravu výzbroje, techniky a materiálu dočasně umístěného mimo jednotku nebo v první úrovni opravárenského zařízení. Jestli inspekční tým shledá, že výzbroj, technika nebo materiál má vážné poruchy nebo defekty, pak zamezí jeho používání do jejich odstranění.

Po ukončení kontroly, velící důstojník inspekčního týmu oznámí slovně výsledky kontroly veliteli jednotky. Písemná zpráva bude vyhotovena jednou kopií pro velitele jednotky, dvě kopie pro ředitele opravárenské činnosti a jednu kopii odešle dané opravárenské úrovni. Jednotka musí být připravena se zodpovídat za specifické chyby nebo problémy v systému údržby a oprav zjištěných inspekčním týmem, jako je vyžadování náhradních dílů, neřešené žádosti o údržbu a opravy, nedostatek nástrojů, příruček, atd. Jednotka musí znát stav nápravných opatření, která byla přijata k vyřešení těchto problémů.

Ředitel opravárenské činnosti připraví a odešle kontrolní zprávu s rozpisem celkových výsledků kontroly se specifickým nařízením k odstranění závad a nedostatků. Jednotka a příslušné velitelství budou požádány, aby zabezpečily splnění nařízení v určeném období.

9. Zásobování náhradními díly

Všeobecné. Výzbroj, technika a materiál je zabezpečen příspěvkovými zeměmi na základě Memoranda o porozumění. Zabezpečení náhradních dílů je obsaženo v měsíční sazbě zaplacené za typ výzbroje, techniky a materiálu. Kontingenty jsou odpovědné za dopravu náhradních dílů do oblasti mise. Operační směrnice logistické podpory aktuálně nepokrývá podporu obsaženou v Memorandu o porozumění příspěvkových zemí.

Na základě dohody o pronájmu (části poskytuje Organizace spojených národů), mohou být předloženy požadavky na náhradní díly velitelstvím mise. Požadavky na náhradní díly mohou být předkládány běžnou procedurou nebo tzv. okamžitým operačním požadavkem (IOR - Immediate Operational Requirement). Běžný požadavek zahrnuje normální doplnění zásob nebo vytvoření zásob. Požadavky mohou být spokojeny normálními zásobovacími cestami Organizace spojených národů, místním nákupem nebo přes vládní koalici na základě tzv. dohody o pomoci (LOA - Letter of Assist. [2]

Požadavky na náhradní díly a materiál pro údržbu a opravy. Požadavky se rozdělují následovně:

Běžné. Běžné požadavky mohou být na doplnění zásob, vytvoření zásob, na konkrétní náhradní díly nebo na nástroje a dílenské vybavení. Na nejnižším stupni, jako je jednotka nebo odloučený tým vojenských pozorovatelů, se zpracovávají požadavky na materiál stanoveným postupem a formuláři.

Okamžitý operační požadavek. Okamžitý operační požadavek je předkládán ve stejné formě jako běžné požadavky a je zpracováván podobným způsobem kromě toho, že má nejvyšší prioritu k uspokojení potřeb nebo dodání materiálu k zabezpečení operace. Okamžitý operační požadavek musí být využíván jen pro zabezpečení nepřerušeno plnění operačních úkolů mise nebo k zabezpečení dalších důležitých úkolů, jako je spojení, zdravotnická pomoc atd. Okamžitý operační požadavek mohou vyžadovat pouze určené důstojníci. [2]

Dohoda o pomoci. Tam, kde nestandardní položky potřebné pro kontingent nejsou dosažitelné z běžných skladů, zdrojů a dodávek, je jediným logickým dodavatelským zdrojem vláda přispívajícího státu. V tomto případě ředitel administrativy mise zpracuje požadavek, který odešle na základě Dohody o pomoci Kanceláři pro zásobování mise (OMS - Office of Mission Support) a poté příslušné vládě.

Lokální nákup. Požadavky na různý materiál mohou být uspokojeny procedurami místního nákupu, které jsou upřesněny v logistické směrnici mise.

10. Rušení a vyřazování výzbroje, techniky a materiálu

Postup rušení a vyřazování. Všechna neopravitelná výzbroj, technika a materiál musí být vedeny v souladu s těmito procedurami, za účelem správného odstranění z inventáře mise Organizace spojených národů. Postupy platí pro přispívající země podle Memoranda o porozumění. Kontingentům není dovoleno jednostranně disponovat s výzbrojí, technikou a materiálem mise Organizace spojených národů. Nicméně obecně

postupy nebudou nahrazovat odpovědnost přispívající země. Výjimky z procedur, jako je bojové poškození, by měly být vyjasněny s velitelstvím mise před příchodem do oblasti mise. Proces rušení umožňuje, po technickém ocenění Majetkovým expertním úřadem Organizace spojených národů v misi (PSB - UN Mission Property Survey Board), řídit zrušení a disponovat s výzbrojí, technikou a materiálem v účetnictví. Proces se nevztahuje na prodanou a na ztracenou výzbroj, techniku a materiál. Ztracená výzbroj, technika nebo materiál se řeší jako škoda dle platných předpisů a uživatel je povinný škodu uhradit. Stejně se postupuje při poškození majetku Organizace spojených národů z důsledku nedbalosti nebo pod vlivem návykových a psychotropních látek. Prodaná výzbroj, technika nebo materiál se odpisuje z evidence Organizace spojených národů na základě kupní smlouvy.

Vysoká cena výzbroje, techniky a materiálu vyžaduje, aby byl udržován s maximálním úsilím po celý cyklus životnosti až do vyřazení. Výzbroj, technika a materiál nebude vyřazen za předpokladu, že je ještě způsobilý k použití, provozu, ještě vyhovuje operačním požadavkům a může být ekonomicky opraven.

V případě vozidel je proces rušení a likvidace založený na stáří a počtu ujetých kilometrů. Kritéria jsou pro různá podle kategorie vozidel a budou zvlášť určena pro každou misi. Vozidla nebudou automaticky navrhována na zrušení nebo likvidaci z důvodu dosažení stanoveného stáří a průběhu kilometrů. V mnoha případech může být životní cyklus vozidel prodloužen za předpokladu, že jsou v dobrém technickém stavu a mohou být ekonomicky udržována. Rozhodnutí o prodloužení životního cyklu vozidla zpracovává hlavní náčelník dopravní služby (CTO - Chief of Transport Office). Ředitel opravárenské činnosti schvaluje, jako zástupce velitelství mise, všechny návrhy na vyřazení vozidel, technického vybavení, skupin a náhradních dílů v souladu se stanovenými směrnicemi a procedurami. Návrhy na vyřazení nebo zrušení předkládají jednotlivé úrovně opravárenských zařízení ve spolupráci s jednotkou, která materiál vlastní. [2]

Technické podmínky pro vyřazení nebo zrušení výzbroje, techniky a materiálu. Všechny návrhy pro požadovanou operaci musí být podloženy technickým ohodnocením a doporučením ředitele opravárenské činnosti, který má odpovědnost za údržbu a opravy výzbroje, techniky a materiálu v misi.

Kritéria vyřazení nebo zrušení. Při těchto operacích budou uvažována následující kritéria:

- cena opravy (včetně náhradních dílů, práce a ceny přepravy náhradních dílů),
- cena předchozích oprav, pokud je dostupná,
- původní nákupní cena, pokud je dostupná,
- současná hodnota,
- maximální výše nákladů na výměnu položky,
- opotřebenění,
- standardizační postupy pro danou misi Organizace spojených národů,
- dosažitelnost náhradních dílů a materiálu,
- ujeté kilometry, počet odpracovaných normohodin,
- rok výroby.

Procedury rušení a vyřazování. Pokud bylo rozhodnuto, že je nezbytné vyřazení nebo zrušení výzbroje, techniky a materiálu, opravárenské zařízení vyzvedne osvědčení

PCC (Provisional Condemnation Certificate). Výzbroj, technika a materiál, pro které bylo osvědčení vydáno, již nebude následně užíván a nebude ani udržován a opravován bez souhlasu ředitele opravárenské činnosti. Kopie osvědčení jsou pak posílány řediteli opravárenské činnosti, který zkontroluje, zda obsahují všechny informace požadované pro navržené rozhodnutí, uzavře dokumentaci o údržbě a opravách a následně vše odešle Majetkovému expertnímu úřadu.

Majetkový expertní úřad zpracuje rozhodnutí ke zrušení anebo vyřazení, informuje inventární jednotku úřadu a vrátí osvědčení s příloženým rozhodnutím řediteli opravárenské činnosti. Ten po obdržení nezbytných kopií osvědčení oficiálně informuje jednotku o rozhodnutí a odešle jí osvědčení. Jednotka na základě jeho rozhodnutí a osvědčení informuje o dané skutečnosti vlastní opravárenskou a zásobovací jednotku a vyjme položku z evidence.

11. Postupy vytěžování materiálu a reklamace

Tam, kde je přísun náhradních dílů přerušeno nebo zpožděno, vyjmutí neboli vytěžení použitelných náhradních dílů z nepojízdné nebo neprovozuschopné výzbroje, techniky nebo materiálu pomáhá překonat uvedený nedostatek a je to lákavá a běžná praxe. Zpravidla se jedná o malý počet v celkovém systému údržby a oprav, ale protože tato aktivita může mít dlouhé termínové účinky na celkový stav oprav, vyžaduje pečlivé zvažování před započítáním a zřízením přísných kontrol. Vyjímání náhradních dílů z výzbroje, techniky a materiálu, který byl určen na zrušení, je užitečný zdroj zásob.

Opět, uvedená aktivita potřebuje být přesně řízena. Mohly by vzniknout potíže v určení, zda položka je prospěšná nebo ne, zvláště při konečné montáži. Za těchto okolností, mohou pomoci speciální nástroje a testovací zařízení z opravárenské úrovně. Rozhodnutí o opravě bude pak vždy nezbytné, jestli má být uplatněna reklamace.

Oprávnění. Vytěžování náhradních dílů jednotkou, která vlastní vybavení, je zakázáno. Vytěžování bude dovoleno jen opravárenské jednotce se specifickým oprávněním od ředitele opravárenské činnosti, zvláště pokud byla výzbroj, technika nebo materiál navržen na zrušení je potřebné i rozhodnutí Majetkového expertního úřadu.

Žádost o povolení k vytěžení náhradních dílů před vyřazením výzbroje, techniky a materiálu. Jestli je vytěžení považováno za nezbytné, bude žádost předložena řediteli opravárenské činnosti ještě před rozhodnutím Majetkového expertního úřadu o vyřazení. Daná opravárenská jednotka bude odpovědná za stav výzbroje, techniky a materiálu po vytěžení náhradních dílů, skupin nebo podskupin a za odpad.

Vytěžené náhradní díly pak budou posouzeny, zda jsou prospěšné, použitelné nebo nepoužitelné. U původních dílů, které byly vymontovány z výzbroje, techniky a materiálu, bude vyhodnoceno poškození a případná reklamace. Nepoužitelné díly budou vráceny dodavatelským organizacím a vyžadováno případné penále.

Odpad bude uložený v určené oblasti. Odpovědnými jednotkami budou zpracovány podklady na jeho likvidaci a cestou ředitele opravárenské činnosti odeslány Majetkovému expertnímu úřadu. O rozhodnutí o likvidaci nebo případném prodeji bude vyrozuměn ředitel opravárenské činnosti, který vydá potřebná nařízení k jeho splnění.

12. Místní kontrakt na opravu a nákup náhradních dílů

Všeobecné. Místní kontrakty na údržbu a opravy se mohou aplikovat na dodávky služeb pro všechny úrovně systému údržby a oprav v misi. Velitelství sil Organizace spojených národů v misi bude schvalovat všechny kontrakty. Určení funkcionáři opravárenských úrovní budou pod vedením ředitele opravárenské činnosti, provádět kontrolu jakosti a budou zprostředkovateli všech kontraktů. Za žádných okolností se nesmí uzavřít kontrakty bez předešlého schválení ředitelem opravárenské činnosti a hlavního důstojníka pro zásobování (CPO - Chief Procurement Officer). [2]

Hotovost na nákup služeb. Za účelem nákupu služeb na zabezpečení údržby a oprav výzbroje, techniky a materiálu může být vytvořena určitá zásoba v hotovosti, která je schválená velitelstvím sil v dané misi. Za použití hotovosti odpovídá vedoucí opravárenského zařízení. Hotovost může být vytvořena na maximální úroveň 300 USD nebo ve stejné výši v místním kurzu. Vyšší fondy, než uvedené, musí být schváleny velitelstvím Organizace spojených národů v New Yorku. Vydání na údržbu nebo opravu z pokladního fondu na jednotlivou položku musí být omezeno maximálně na 50 USD nebo ve stejné výši v místním kurzu. [2]

13. Závěr

Aplikace systému řízení údržby a oprav výzbroje, techniky a materiálu má jednoznačně pozitivní dopad na celou misi Organizace spojených národů a v dlouhodobém horizontu napomáhá k rozvoji hostitelské země. V roce 2012 bylo na území Demokratické republiky Kongo rozmístěno 17 500 vojáků a policistů, 730 vojenských pozorovatelů, 3 000 civilních zaměstnanců a bylo provozováno více než 3 000 vozidel. Mise MONUSCO je nejrozsáhlejší, a také nejdražší misí v historii Organizace spojených národů, roční výdaje činí více než 1,3 miliardy USD. V současnosti probíhá 18 mírových misí Organizace spojených národů po celém světě.

Seznam použité literatury:

- [1] LESLIE, Donald. *Operational Logistical Support of UN Peacekeeping Missions: Intermediate Logistics Course*, Williamsburg, VA, USA: OpLog 060915, Peace Operations Training Institut. 2008, 184 s.
- [2] *Organizační a plánovací směrnice mise MONUSCO*. 2008, 25 s.